

УДК 658.153.012.7

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-02

Бойко Н. В., старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-0074-235X

e-mail: boiko.natalia01@gmail.com

Турпак Т. Г., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-5261-6777

e-mail: turpak64@gmail.com

Назаренко Я. Я., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-2343-6988

e-mail: iaroslavanazarenko@gmail.com

Аналіз грошових потоків транспортних підприємств: проблемно-прагматичний підхід

Анотація. Метою статті є обґрунтування методичних положень аналізу грошових потоків підприємства з розподілом для експрес-аналізу та фундаментального аналізу, а також апробація у практику транспортних підприємств.

У статті запропоновано авторське визначення аналізу грошових потоків підприємства як комплексного поняття: з позиції процесного підходу та з позиції інфраструктурного підходу. Для проведення аналізу грошових потоків транспортних підприємств рекомендовано застосовувати різні рівні складності фінансового аналізу (експрес-аналіз, фундаментальний аналіз та ситуаційний аналіз) та різні способи (горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, коефіцієнтний аналіз, трендовий аналіз, факторний аналіз, гармонічний аналіз тощо).

Апробація авторських методичних рекомендацій до аналізу грошових потоків підприємства проведено для автотранспортних підприємств, що надають послуги вантажних перевезень: ПАТ «Київська виробнича компанія «Рapid», ПрАТ «САТП 0904», ПрАТ «Чернігівське АТП 17462».

Ключові слова: аналіз грошових потоків; грошові потоки; експрес-аналіз; фундаментальний аналіз; транспортні підприємства.

Boiko Nataliia, Senior Lecturer of Finance, Accounting and Auditing Department, National Transport University, Kyiv, Ukraine

Turpak Tetiana, PhD (Economics), Associate Professor of Finance, Accounting and Auditing Department, National Transport University, Kyiv, Ukraine

Nazarenko Yaroslava, PhD (Economics), Associate Professor of Finance, Accounting and Auditing Department, National Transport University, Kyiv, Ukraine

Cash Flow Analysis of Transport Enterprises: Problematic and Pragmatic Approach

Abstract. Introduction. Timely and reliable data about cash flow should be a competitive advantage of managers of transport company in the development of strategies and tactics for managing the financial condition of enterprises in COVID-19 pandemic. In COVID-19 pandemic, it is extremely difficult to balance and synchronize cash flow.

Purpose. The purpose of the article is to substantiate the methodological provisions of the analysis of cash flows of the enterprise with the distribution for rapid analysis and fundamental analysis, and testing in the practice of transport enterprises.

Results. There are different approaches to determining the essence of the analysis of cash flows of the enterprise with the predominance of the process approach or auxiliary (service, infrastructure) approach in the modern professional literature on financial analysis. The author's definition of the essence of the analysis of cash flows of the enterprise is offered. Approbation of the author's methodical recommendations for the analysis of cash flows of the enterprise was carried out for ATP such as PJSC «Kyiv Production Company "Rapid", PJSC "SATP 0904", PJSC "Chernihiv ATP 17462".

Horizontal analysis indicates differentiation of dynamics of cash flow dynamics in 2020. PJSC «Kyiv Production Company "Rapid" and PJSC "Chernihiv ATP 17462" were characterized by an increase cash flows and the acquisition of a positive cash flow. PJSC "SATP 0904" was characterized by a decrease in cash flows and negative net cash flow.

Vertical analysis indicates that PJSC "SATP 0904" concentrates incoming cash flows from the provision of freight transportation by 99%. PJSC "Chernihiv ATP 17462" receives only about half of the incoming cash flows from the provision of

¹Стаття надійшла до редакції: 10.08.2021

Received: 10 August 2021

freight transportation and the alternative was the receipt of advances from customers. PJSC «Kyiv Production Company "Rapid" during the formation of incoming cash flows combined cash inflows from various activities with the predominance of revenues from the provision of freight, revenues from rent, refunds of taxes and fees, loans.

Conclusions. *The author's definition of analysis of cash flows of the enterprise follows as a complex concept: from the standpoint of the process approach and from the standpoint of the infrastructure approach is offered. It is recommended to apply different levels of complexity of cash flow analysis of transport enterprises (express analysis, fundamental analysis and situational analysis) and different techniques (horizontal analysis, vertical analysis, comparative analysis, coefficient analysis, trend analysis, factor analysis, harmonic analysis, etc.).*

Keywords: *cash flow analysis; cash flow; rapid analysis; fundamental analysis; transport companies.*

JEL Classification: *L 92; M 41.*

Постановка проблеми. Транспортні підприємства в сучасних умовах працюють з багатьма вимогами та загрозами, в тому числі загрози погіршення платоспроможності та ліквідності, втрати кредитоспроможності та втрати фінансових можливостей для інноваційно-інвестиційного розвитку. Вчасні та вірогідні дані щодо грошових потоків повинні стати конкурентною перевагою менеджерів транспортних підприємств під час розробки стратегії та тактики управління фінансовим станом підприємств в умовах пандемії COVID-19, оскільки в таких умовах збалансувати та синхронізувати грошові потоки надзвичайно важко через неможливість прогнозувати та планувати обмеження діяльності транспортного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми аналізу грошових потоків підприємства досліджувалися іноземними вченими: V. Govindarajan [1], J. Dear [2], M. Perry [3], які визначили основні тренди аналізу грошових потоків (cash flow analysis). Дослідженню проблем аналізу грошових потоків підприємства присвячені публікації вітчизняних вчених: Н. С. Барабаш [4], О. Я. Бардин [5], В. І. Головка [6], Г. М. Дребіт [7], Н. О. Завадської [8], Г. В. Кошельок [9], Л. О. Лігоненко та Г. В. Ситник [10], Т. С. Охримович [11], М. П. Федішин [12] та ін., проте більшість публікацій визначають загальні теоретичні та методичні положення аналізу грошових потоків підприємства.

Формулювання цілей дослідження. Метою роботи є обґрунтування методичних положень аналізу грошових потоків підприємства з розподілом для експрес-аналізу та фундаментального аналізу, а також апробація у практику транспортних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній фаховій літературі з фінансового аналізу поширені різні підходи до визначення сутності аналізу грошових потоків підприємства (табл. 1) з переважанням процесного підходу (Л. О. Лігоненко, Г. В. Ситник [10, с. 95]; О. Я. Бардин [5, с. 98] або допоміжного (що обслуговує, інфраструктурного) підходу (Г. М. Дребіт [7, с. 167]; В. І. Головка [6, с. 17]; Г. В. Кошельок, Р. В. Грінченко [9, с. 232]). На нашу думку, аналіз грошових потоків підприємства слід вважати комплексним поняттям та, відповідно до першого (процесного) підходу, аналіз грошових потоків підприємства – це процес, який включає комплекс аналітичних процедур і аналітичних операцій, спрямованих на оцінку формування і використання грошових потоків, а також їх достатності та ефективності використання грошових потоків для досягнення цілей діяльності підприємства; відповідно до другого (що обслуговує, інфраструктурного) підходу, аналіз грошових потоків підприємства – це інформаційна складова управління грошовими потоками підприємства, яка забезпечує прийняття рішень щодо ефективності використання грошових потоків для досягнення цілей діяльності підприємства.

Таблиця 1 Підходи вчених до трактування сутності поняття «аналіз грошових потоків підприємства»

Автор, рік оприлюднення	Трактування
Л. О. Лігоненко, Г. В. Ситник (2005)	процес дослідження системи показників, їх формування на підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей з метою з'ясування резервів подальшого підвищення ефективності управління ними [10, с. 95]
Г. М. Дребіт (2015)	Підготовка інформації про обсяги, тимчасові параметри, джерела надходжень і витрат грошових коштів, які необхідні для обгрунтованого прийняття рішень по управлінню ними із врахуванням впливу об'єктивних і суб'єктивних, внутрішніх і зовнішніх факторів [7, с. 167]
О. Я. Бардин (2015)	процес дослідження системи показників, їх формування в підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей із метою визначення резервів подальшого підвищення ефективності управління ними [5, с. 98]
М. П. Федішин (2016)	сукупність методів формування і обробки інформації про грошові потоки, об'єктивної оцінки стану, тенденцій розвитку, виявлення резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та напрямів їх реалізації [12, с. 133]
В. І. Головка (2018)	сукупність методів формування і обробки даних про грошові потоки, які дають об'єктивні оцінки стану, тенденцій розвитку, виявлення резервів підвищення ефективності використання грошових коштів та шляхів їх реалізації [6, с. 17]
Г. В. Кошельок, Р. В. Грінченко (2020)	необхідна умова ефективного управління грошовими потоками, які забезпечують фінансово-господарську діяльність підприємства [9, с. 232]

Джерело: узагальнено авторами

Для проведення аналізу грошових потоків транспортних підприємств рекомендовано застосовувати різні рівні складності фінансового аналізу та різні способи (горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, коефіцієнтний аналіз, факторний аналіз тощо).

У першу чергу, зауважимо, що аналіз грошових потоків підприємства може бути експрес-аналізом, фундаментальним аналізом та ситуаційним аналізом. За підходом К. В. Багацької та інших, «експрес-аналіз грошових потоків – це метод діагностики фінансового стану підприємства на основі типових ознак, характерних для певних економічних явищ (наприклад, наявність прострочених зобов'язань, уповільнення оборотності капіталу, хронічна збитковість – індикатори ймовірності банкрутства підприємства); фундаментальний аналіз – це поглиблене комплексне дослідження суті явищ, що вивчаються, з використанням математичного апарату та іншого складного інструментарію; ситуаційний аналіз – призначений для вирішення конкретних управлінських завдань в умовах ситуації, що змінилася [13, с. 16]. Адаптування положень фінансового аналізу до аналізу грошових потоків підприємства вказує, що експрес-аналіз грошових потоків – це метод аналізу грошових потоків підприємства на основі типових

ознак, характерних для грошових потоків (наприклад, вхідні та вихідні грошові потоки, чистий грошовий потік, достатність грошового потоку тощо) на основі фінансової звітності, в тому числі оприлюдненої на офіційному сайті чи інформаційних ресурсах НКЦПФР; фундаментальний аналіз грошових потоків – це поглиблений аналіз грошових потоків підприємства з використанням математичного апарату та іншого складного інструментарію на основі фінансової звітності, а також даних бухгалтерського та управлінського обліку; ситуаційний аналіз грошових потоків – це аналіз грошових потоків підприємства призначений для вирішення конкретних управлінських завдань в умовах ситуації, що змінилася (наприклад, в умовах пандемії COVID-19).

Для експрес-аналізу грошових потоків підприємства доцільно застосовувати мінімальний набір аналітичних процедур і аналітичних операцій, проте фундаментальний аналіз грошових потоків вимагає застосування більшості відомих фінансової теорії та практиці аналітичних процедур і аналітичних операцій, що узагальнено у таблиці 2. Фундаментальний аналіз грошових потоків підприємства, на відміну від експрес-аналізу грошових потоків доцільно доповнити факторним аналізом та гармонічним аналізом.

Таблиця 2 Порівняльна характеристика експрес-аналізу та фундаментального аналізу грошових потоків підприємства

Приєм аналізу	Експрес-аналіз	Фундаментальний аналіз
Горизонтальний аналіз	вивчення динаміки обсягу додатного й від'ємного, чистого грошового потоку підприємства, грошового потоку за видами діяльності, розрахунок абсолютних та відносних показників динаміки	вивчення динаміки обсягу додатного й від'ємного, чистого грошового потоку підприємства, грошового потоку за видами діяльності, кожної складової грошового потоку підприємства, розрахунок абсолютних та відносних показників динаміки
Вертикальний аналіз	вивчення структури додатного та від'ємного грошових потоків підприємства та за видами діяльності	вивчення структури додатного та від'ємного грошових потоків підприємства та за видами діяльності, за внутрішніми структурними підрозділами (центрами відповідальності)
Коефіцієнтний аналіз	розрахунок основних відносних показників грошових потоків підприємства	розрахунок відносних показників грошових потоків підприємства
Порівняльний аналіз	порівняння кількох показників грошових потоків підприємства з відповідними показниками основних конкурентів	порівняння абсолютних та відносних показників грошових потоків підприємства з відповідними показниками конкурентів, середньогалузевими та загальноекономічними даними
Трендовий аналіз	-	порівняння кожної позиції грошового потоку підприємства, додатного й від'ємного, чистого грошового потоку підприємства, фінансових коефіцієнтів у ретроспективі та визначення тренду
Факторний аналіз	-	вивчення впливу окремих факторів на формування додатного й від'ємного, чистого грошового потоку підприємства, а також фінансових коефіцієнтів
Гармонічний аналіз	-	вивчення сезонних коливань додатного й від'ємного, чистого грошового потоку підприємства, а також фінансових коефіцієнтів

Джерело: розробка авторів

Коефіцієнтний аналіз грошових потоків транспортного підприємства залишається дискусійним у сучасній фаховій фінансовій літературі, нами для експрес-аналізу грошових потоків рекомендовано застосовувати підхід К. В. Багацької [13, с. 134-137]. Перевагою даного підходу є відповідність вітчизняним та міжнародним практикам, а також розрахунок коефіцієнтів (грошове наповнення продажу; грошова рентабельність продажу; грошове наповнення операційної маржі; грошовий вміст чистого операційного прибутку; грошовий вміст чистого операційного прибутку без амортизації; грошове наповнення операційного прибутку до сплати податків, відсотків і нарахування амортизації; коефіцієнт гроші/виручка; грошовий потік стосовно до сукупного боргу; період виплати боргу; коефіцієнт грошового покриття поточних зобов'язань; коефіцієнт покриття зобов'язань з обслуговування боргу; коефіцієнт грошового покриття відсотків) базується на даних фінансової звітності. Для фундаментального аналізу грошових потоків

транспортного підприємства рекомендовано застосовувати підхід

Т. С. Охримович, Л. Н. Гутко [11].

Апробація методичних рекомендацій до експрес-аналізу грошових потоків підприємства проведено для автотранспортних підприємств, що надають послуги вантажних перевезень: ПАТ «Київська виробнича компанія «Рapid» (код ЄДРПОУ 05475156, м. Київ), ПрАТ «САТП 0904» (код ЄДРПОУ 00435560, м. Київ), ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» (код ЄДРПОУ 03119658, м. Чернігів).

Горизонтальний аналіз. З таблиці 3 видно, що досліджувані АТП суттєво диференційовані за динамікою грошових потоків у 2020 р., оскільки для ПАТ «КВК «Рapid» та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» характерне збільшення грошових потоків та набуття чистим грошовим потоком додатного значення, для ПрАТ «САТП 0904» – зменшення грошових потоків та набуття чистим грошовим потоком від'ємного значення

Таблиця 3 Горизонтальний аналіз грошових потоків автотранспортних підприємств

Показник	ПАТ «КВК «Рapid»				ПрАТ «САТП 0904»				ПрАТ «Чернігівське АТП 17462»			
	2019 р., тис. грн	2020 р., тис. грн	Абсол. відхил., тис. грн	Темп приросту, %	2019 р., тис. грн	2020 р., тис. грн	Абсол. відхил., тис. грн	Темп приросту, %	2019 р., тис. грн	2020 р., тис. грн	Абсол. відхил., тис. грн	Темп приросту, %
Додатний ГП	181243	180675	-568	-0,3	17741	17352	-389	-2,2	3916	3866	-50	-1,3
Від'ємний ГП	187740	179992	-7748	-4,1	17699	17419	-280	-1,6	4010	3840	-170	-4,2
Чистий ГП, в т. ч.	-6497	683	7180	-110,5	42	-67	-109	-259,5	-94	26	120	-127,7
ГП _{операц}	16807	15697	-1110	-6,6	42	-67	-109	-259,5	-94	26	120	-127,7
ГП _{інвест}	-20063	-12754	7309	-36,4	-	-	-	-	-	-	-	-
ГП _{фінанс}	-3241	-2260	981	-30,3	-	-	-	-	-	-	-	-

Примітки: ГП – грошовий потік, ГП_{операц} – рух коштів у результаті операційної діяльності, ГП_{інвест} – рух коштів у результаті інвестиційної діяльності, ГП_{фінанс} – рух коштів у результаті фінансової діяльності

Джерело: узагальнено за даними фінансової звітності [14, 15, 16] та проведено обчислення авторами

Динаміка додатного та від'ємного грошових потоків свідчить про зменшення вхідних надходжень на 0,3% у ПАТ «КВК «Рapid», 2,2% у ПрАТ «САТП 0904» та 1,3% у ПрАТ «Чернігівське АТП 17462», що пояснюється зменшенням економічної активності у 2020 р. та зменшенням попиту на вантажні перевезення, що продукується пандемією COVID-19. Від'ємний грошовий потік АТП також зменшився на 4,1-4,2% для ПАТ «КВК «Рapid» та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» та на 1,6% для ПрАТ «САТП 0904», що пояснюється зменшенням витрачання коштів на закупівлю товарів, оплату робіт тощо. Темп зменшення від'ємного грошового потоку для ПАТ «КВК «Рapid» та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» у 2020 р. перевищував темп зменшення додатного грошового потоку шляхом таких співвідношень, що вдалося досягти покращення стану грошових потоків.

Вертикальний аналіз. З таблиці 4 видно, що ПрАТ «САТП 0904» концентрує вхідні грошові потоки у надходженні від надання вантажних перевезень на 99%, водночас як ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» від надання вантажних перевезень отримує лише близько половини вхідних грошових потоків та альтернативою стали надходження авансів від покупців і замовників (44,90% у 2020 р. проти 39,56% у 2019 р.), інші надходження від операційної діяльності (4,11% у 2020 р. проти 0,61% у 2019 р.). ПАТ «КВК «Рapid» під час формування вхідних грошових потоків поєднував грошові надходження від різних видів діяльності з переважанням надходжень від надання вантажних перевезень, а також надходжень від операційної оренди, повернення податків і зборів, отримання позик.

Таблиця 4 Вертикальний аналіз грошових потоків автотранспортних підприємств, %

Показник	ПАТ «КВК «Рapid»		ПрАТ «САТП 0904»		ПрАТ «Чернігівське АТП 17462»	
	2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Додатний грошовий потік						
Надходження від:						
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	84,86	79,48	99,09	99,61	59,68	50,83
Повернення податків і зборів	4,07	2,63	-	-	-	-
Цільового фінансування	0,08	0,08	-	-	0,15	0,16
Надходження авансів від покупців і замовників	0,33	0,69	-	-	39,56	44,90
Надходження від повернення авансів	0,06	0,11	-	-	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	0,02	0,06	-	-	-	-
Надходження від операційної оренди	9,02	9,61	-	-	-	-
Інші надходження від операційної діяльності	0,78	0,47	0,91	0,39	0,61	4,11
Реалізації необоротних активів	0,58	0,87	-	-	-	-
Отриманих відсотків	0,17	0,03	-	-	-	-
Отриманих дивідендів	0,03	0,03	-	-	-	-
Отримання позик	0,00	5,95	-	-	-	-
Всього вхідний грошовий потік	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Від'ємний грошовий потік						
Витрачання на оплату:						
Товарів (робіт, послуг)	56,69	49,88	49,97	43,72	22,54	19,09
Праці	13,69	16,38	17,88	22,22	25,64	26,22
Відрахувань на соціальні заходи	3,68	4,27	4,84	6,07	6,68	6,41
Зобов'язань з податків і зборів	4,34	5,00	26,20	26,95	26,18	28,93
					17,41	14,84
Повернення авансів	0,01	0,04	-	-	0,10	-
Цільових внесків	0,00	0,08	-	-	-	-
Інші витрачання операційної діяльності	8,43	9,11	1,11	1,04	1,45	4,51
Придбання необоротних активів	11,33	7,95	-	-	-	-
Витрачання на надання позик	0,10	0,06	-	-	-	-
Погашення позик		5,98	-	-	-	-
Сплата дивідендів	0,05	0,001	-	-	-	-
Інші платежі фінансової діяльності	1,68	1,25	-	-	-	-
Всього вихідний грошовий потік	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: узагальнено за даними фінансової звітності [14, 15, 16] та проведено обчислення авторами

Витрачання коштів досліджуваних АТП відбувалося переважно на оплату товарів, робіт та послуг, оплату праці, оплату зобов'язань з податків і зборів. Особливості діяльності підприємств та специфіка організації фінансово-господарської діяльності формували у ПАТ «КВК «Рapid» витрачання на придбання необоротних активів, погашення позик, сплату дивідендів, інші платежі операційної та фінансової діяльності; у ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» – витрачання на оплату авансів.

Коефіцієнтний аналіз. З таблиці 5 видно, що коефіцієнт грошового наповнення продажу АТП є доволі високим і свідчить про високу платіжну дисципліну в ПАТ «КВК «Рapid», а також про наявність передплат у 2020 р. у ПрАТ «САТП 0904». Низький рівень платіжної дисципліни

ідентифіковано у практиці ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» з тенденцією до погіршення у 2020 році. Також спостерігаємо низький рівень грошової рентабельності продажу ПрАТ «САТП 0904» та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462», що пояснюється від'ємними значеннями чистого операційного грошового потоку. У розрізі досліджуваних підприємств можна зробити узагальнення про загальне підвищення ефективності та ліквідності грошового потоку для ПАТ «КВК «Рapid» та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462», що підтверджується позитивною динамікою відповідних коефіцієнтів. ПрАТ «САТП 0904» не вдалося забезпечити достатній рівень ефективності грошового потоку підприємства, проте підприємство генерувало достатні грошові кошти для фінансування господарської діяльності

Таблиця 5 Коефіцієнтний аналіз грошових потоків автотранспортних підприємств

Показник	ПАТ «КВК «Рapid»			ПрАТ «САТП 0904»			ПрАТ «Чернігівське АТП 17462»		
	2019 р.	2020 р.	відхилення	2019 р.	2020 р.	відхилення	2019 р.	2020 р.	відхилення
Грошове наповнення продажу	85,92	85,34	-0,58	99,98	100,16	0,17	79,98	51,67	-28,31
Грошова рентабельність продажу	0,11	0,11	0,00	0,003	-0,005	-0,01	-0,04	0,01	0,05
Грошове наповнення операційної маржі	456,22	326,41	-129,81	26,58	13,87	-12,71	28,48	371,43	342,94
Грошовий вміст чистого операційного прибутку	556,36	398,06	-158,30	32,42	13,87	-18,55	28,48	452,96	424,48
Коеф. гроші/виручка	0,003	0,01	0,01	0,03	0,03	0,00	0,01	0,02	0,00
Грошовий потік по відношенню до сукупного боргу	0,49	0,21	-0,28	0,43	-0,22	-0,66	-0,33	0,08	0,42
Період виплати боргу	2,11	2,87	0,75	18,29	-	-	-	28,58	-
Коеф. грошового покриття поточних зобов'язань	0,47	0,35	-0,12	0,05	-0,07	-0,12	-0,14	0,03	0,17
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	0,93	1,07	0,14	1,00	0,99	-0,01	0,95	1,01	0,06
Коефіцієнт ефективності грошового потоку підприємства	-0,03	0,004	0,04	0,002	-0,004	-0,01	-0,02	0,01	0,03

Джерело: узагальнено за даними фінансової звітності [14, 15, 16] та проведено обчислення авторами

Порівняльний аналіз грошових потоків транспортних підприємств можливо проводити у контексті порівняння відповідних абсолютних та відносних показників (коефіцієнтів) з основними конкурентами, проте існує інформаційна обмеженість порівняння з узагальненими показниками транспортних підприємств України та підприємств України загалом. Така інформаційна обмеженість пояснюється практикою Держстату узагальнювати показники балансу підприємств та частково звіту про фінансові результати [17]. Серед досліджуваних підприємств найбільший обсяг грошових потоків генерує ПАТ «КВК «Рapid». Так, додатні та від'ємні грошові потоки ПАТ «КВК «Рapid» перевищували грошові потоки ПрАТ «САТП 0904» у 10-11 разів, ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» – у понад 40 разів. Грошові потоки ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» були у 4 рази меншими від грошових потоків ПрАТ «САТП 0904». Розраховані коефіцієнти (таблиця 5) вказують, що грошова рентабельність продажу ПАТ «КВК «Рapid» перевищувала грошову рентабельність продажу ПрАТ «САТП 0904» у 39 разів у 2019 р. та ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» у 14 разів у 2020 р. Суттєве перевищення значення грошового наповнення операційної маржі та

грошового вмісту чистого операційного прибутку, грошового покриття поточних зобов'язань було притаманне ПАТ «КВК «Рapid».

Висновки. Запропоновано авторське визначення аналізу грошових потоків підприємства як комплексне поняття: з позиції процесного підходу, аналіз грошових потоків підприємства – це процес, який включає комплекс аналітичних процедур і аналітичних операцій, спрямованих на оцінку формування і використання грошових потоків, а також їх достатності та ефективності використання грошових потоків для досягнення цілей діяльності підприємства; з позиції інфраструктурного підходу, аналіз грошових потоків підприємства – це інформаційна складова управління грошовими потоками підприємства, яка забезпечує прийняття рішень щодо ефективності використання грошових потоків для досягнення цілей діяльності підприємства. Для проведення аналізу грошових потоків транспортних підприємств рекомендовано застосовувати різні рівні складності аналізу та різні аналітичні способи (горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, коефіцієнтний аналіз, факторний аналіз тощо).

Література:

1. Govindarajan V. The objectives of financial statements : An empirical study of the use of cash flow and earnings by security analysts. *Accounting, Organizations and Society*. 1980. Vol. 5. No 4, pp. 383-392.
2. Dear J. E. Cash Flow in Financial Analysis and Its Implications. LSU Historical Dissertations and Theses. URL : https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses/1035 (дата звернення: 26.07.2021 р.).
3. Perry M. Cash flow analysis and the funds statement; Accounting research study no. 02. Guides, Handbooks and Manuals. 1961. URL : https://egrove.olemiss.edu/aicpa_guides/148 (дата звернення: 26.07.2021 р.).
4. Барабаш Н. С., Никонович М. О. Аналіз грошових потоків у системі фінансового менеджменту підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2. Т. 2. С. 164-167.
5. Бардин О. Я. Методичні та прикладні аспекти аналізу вхідних і вихідних грошових потоків аграрних підприємств. *Економіка АПК*. 2015. № 3. С. 98-105.
6. Головка В. І., Безкоровайна О. О. Методика, прийоми та організація аналізу грошових коштів та потоків підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 4(2). С. 16-18.
7. Дребіт Г. Теоретико-методичні аспекти аналізу грошових потоків як важливих чинників їх планування, управління та контролю. *Збірник наукових праць Буковинського університету*. Економічні науки. 2015. С. 161–169.
8. Завадська Н. О. Аналіз грошових потоків промислових підприємств : монографія. Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2010. 160 с.
9. Кошельок Г. В., Грінченко Р. В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. 2020. № 2. С. 231-242. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu.
10. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 255 с.
11. Охримович Т. С., Гутко Л. Н. Грошові потоки підприємства: їх оцінка та аналіз. *Економіка та управління АПК*. 2018. № 2 (143). С. 86-93. <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2018-143-2-86-93>.
12. Федішин М. П. Методичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств для цілей планування. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 132-138.
13. Багацька К. В., Говорущко Т. А., Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2014. 320 с.
14. Регулярна інформація ПАТ «КВК «Рapid» за 2020 рік. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів. URL : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/62016> (дата звернення: 26.07.2021 р.).
15. Регулярна інформація ПрАТ «Чернігівське АТП 17462» за 2020 рік. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів. URL : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/58926> (дата звернення: 26.07.2021 р.).
16. Регулярна інформація ПрАТ «САТП 0904» за 2020 рік. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів. URL : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/53746> (дата звернення: 26.07.2021 р.).
17. Діяльність підприємств. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.07.2021 р.).

References:

1. Govindarajan, V. (1980). The objectives of financial statements : An empirical study of the use of cash flow and earnings by security analysts. *Accounting, Organizations and Society*, 5/4, 383-392 [in English].
2. Dear, J. E. (1965). Cash Flow in Financial Analysis and Its Implications. LSU Historical Dissertations and Theses. Retrieved from : https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_disstheses/1035 [in English].
3. Perry, M. (1961). Cash flow analysis and the funds statement; Accounting research study no. 02. Guides, Handbooks and Manuals. 1961. Retrieved from : https://egrove.olemiss.edu/aicpa_guides/148 [in English].
4. Barabash, N. S. & Nykonovych, M. O. (2010). Analysis of cash flows in the financial management system of the enterprise. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 2/2, 164-167 [in Ukrainian].
5. Bardyn, O. Ya. (2015). Methodological and practical aspects of the analysis of incoming and outgoing cash flows of agrarian enterprises. *Ekonomika APK*, 163, 98-105 [in Ukrainian].
6. Holovko, V. I. & Bezkorovaina, O. O. (2018). Methods, receptions and organization of analysis of cash flows and flows of the enterprise. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*, 4(2), 16-18 [in Ukrainian].
7. Drebit, H. (2015). Theoretical and methodological aspects of cash flow analysis as important factors in their planning, management and control. *Zbirnyk naukovykh prats Bukovynskoho universytetu*. *Ekonomichni nauky*, 161-169 [in Ukrainian].
8. Zavadska, N. O. (2010). Analiz hroshovykh potokiv promyslovykh pidpryemstv : monohrafiia. Zaporizhzhia : Classic. private univ [in Ukrainian].
9. Koshelok, H. V. & Hrinchenko, R. V. (2020). Analysis of cash flows in the enterprise management system. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. *Pidpryemnytstvo, torhivlia ta birzhova diialnist*, 2, 231-242 [in Ukrainian]. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu.
10. Lihonenko, L. O. & Sytnyk, H. V. (2005). *Upravlinnia hroshovymy potokamy : navch. posibnyk*. Kyiv : KNTEU [in Ukrainian].
11. Okhrymovych, T. S. & Hutko, L. N. (2018). Cash flows of enterprises: their assessment and analysis. *Ekonomika ta upravlinnia APK*, 2 (143), 86-93. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2018-143-2-86-93>.
12. Fedyshyn, M. P. (2016). Methodical approach to enterprises cash flows analysis for planning goals. *Ekonomichnyi analiz*, 25/2, 132-138 [in Ukrainian].
13. Bahatska, K. V., Hovorushko, T. A. & Sheremet, O. O. (2014). *Finansovyi analiz*. Kyiv : ArtEk [in Ukrainian].
14. Public information database of the National securities and stock market commission (2021). Regular information of PJSC “KPC Rapid” for 2020. Retrieved from : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/62016> [in Ukrainian].
15. Public information database of the National securities and stock market commission (2021). Regular information of PJSC “Chernihiv ATP 17462” for 2020. Retrieved from : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/58926> [in Ukrainian].

16. Public information database of the National securities and stock market commission (2021). Regular information of PJSC "SATP 0904" for 2020. Retrieved from : <https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/53746> [in Ukrainian].
 17. State Statistics Service of Ukraine (2021). Official web-site. Retrieved from : <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
-

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License